Juha Hakkarainen
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Eduskunta
Verojaosto

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

14.10.2016

Asiantuntijalausunto HE 158/2016 vp Hallituksen esityksestä eduskunnalle metsälahjavähennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman yksi painopistealue on biotalous. Sen yhden kärkihankkeen, ”Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä”, tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa ja kasvattaa puun jalostusarvoa sekä kasvattaa metsätilakokoa tavoitteena yrittäjämäinen metsätalous ja metsien hyvä hoito.

Yksi merkittävimmistä puun myyntiin vaikuttavista tekijöistä on metsänomistajan ikä. Luonnonvarakeskuksen mukaan metsäomistajan ikä selittää puumyyntikäyttäytymistä paremmin kuin metsänomistajan asuinpaikka tai metsätilakoko. Metsäomistajatutkimusten mukaan 75 ikävuoden jälkeen metsänomistajien puunmyyntiaktiivisuus laskee selvästi.

Metsänomistajista liki 60 % on yli 60 vuotiaita ja metsänomistajien keski-ikä nousee koko ajan. Tällä hetkellä keski-ikä on 62 vuotta. Puhtailta metsätiloilta puuttuu sukupolvenvaihdoksia edistävä verokannustin, sillä ne eivät kuulu perintö- ja lahjaverolain 55 §:n mukaisen huojennuksen piiriin, johon maa- tai maa- ja metsätaloutta harjoittavat maatilat ja muut yritykset kuuluvat.

Hallituksen esityksen mukaan metsätilojen sukupolvenvaihdoksia ehdotetaan edistettäväksi ottamalla käyttöön metsätilasta suoritetun lahjaveron perusteella muodostuva, metsätalouden puhtaasta pääomatulosta tehtävä metsälahjavähennys. Vähennyspohjaa muodostuisi lahjana saadun metsämaan arvostamislain mukaisen arvon 30 000 euroa ylittävään osaan kohdistuvasta lahjaverosta tai jos verotusarvo jää alle 30 000 euron, vähennyspohjaa muodostuisi, jos tilan metsämaan pinta-ala on vähintään 100 ha. Vähennyspohjaa muodostuisi metsämaan lisäksi samalla luovutetun joutomaan osalta.

> MTK pitää metsätilojen sukupolvenvaihdoksia edistävää verokannustinta metsäpoliittisesti välttämättömänä. MTK kannattaa tuloverotuksessa tehtävää vähennystä, joka määräytyy lahjaveron perusteella. Metsätalouden puhtaan pääomatulon sijasta vähennys tulisi kuitenkin voida tehdä puun myyntitulosta, samoin kuin metsävähennyksessä.
>
> MTK näkee ongelmana, että hallituksen esityksessä tehdyllä rajauksella metsälahjavähennyksen kiinnostavuus uhkaa jäädä vähäiseksi ja vaikuttavuus liian pieneksi, koska huojennuksen piiriin pääsee vain 28 % suomalaisista metsätiloista. Lisäksi MTK:n näkemyksen mukaan esitetty malli on turhan monimutkainen sekä verovelvollisten että verohallinnon näkökulmasta. Samaan lopputulokseen olisi päästy suoralla lahjaveron vähennysmallilla ilman, että vähennys on sidottu monimutkaisella laskukaavalla arvostuslain mukaisiin metsämaan arvoihin.

Esityksen vaikutus valtion talouteen on MTK:n laskelmien mukaan pitkällä aikavälillä noin 13 milj. € vuodessa. Järjestelmän käyttöönoton alkuvuosina, ensimmäisenä viitenä vuotena, vaikutus on valtiontalouteen selvästi positiivinen. Arvio on tehty ilman positiivisia dynaamisia vaikutuksia.

Budjetissa toimenpiteeseen on varattu 13 miljoonaa euroa vuodessa. MTK pitää tärkeänä, että toimenpiteeseen käytetään hallitusohjelmassa sovittu 20 miljoonaa euroa. Metsälahjavähennyksen vaikuttavuuden parantamiseksi ehtoja tulisi lieventää sekä tuottoarvorajan, kertoimen, että hehtaarirajan osalta. Tehty 20 miljoonan euron varaus mahdollistaisi myös metsävähennyksen korottamisen, jolla olisi myös tärkeä metsätalouden rakennekehitystä edistävä vaikutus.

MTK:n näkemyksen mukaan minimipinta-alaa, jolla pohjoisessa Suomessa ja saaristoalueella pääsi järjestelmän piiriin tulisi laskea 75 hehtaariin. MTK myös kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä puhutaan metsä- ja joutomaasta, ei kitumaasta.

Esitetyssä tuloverolain 55 a §:ssä todetaan: ”Jos 2 momentissa tarkoitettu 30 000 euron arvo ei ylity, mutta metsämaan pinta-ala on vähintään 100 hehtaaria, vähennyspohja lasketaan metsämaan 100 hehtaaria ylittävään osaan kohdistuvan lahjaveron perusteella.” MTK ehdottaa tämän muutettavan muotoon: ”vähennyspohjaa muodostuu 30 000 euron ylittävältä osalta, kuitenkin aina (vähintään) 75 (tai 100) ha ylittävältä osalta”. Tämä siksi, että 30 000 € ja 100 ha rajoihin sisältyy tietyissä kunnissa epäjatkuvuutta.

MTK:n näkemyksen mukaan nimi ”metsälahjavähennys” on epäonnistunut ja osittain harhaanjohtava. Näkemyksemme mukaa vähennystä olisi loogisinta kutsua ”metsätilojen spv-vähennykseksi”, koska se koskee vain puhtaita metsätiloja ja tavoitteena on nimenomaan saada aikaan sukupolvenvaihdoksia edistämällä elinaikaisia luovutuksia.

MTK on samaa mieltä hallituksen esityksen kanssa siitä, että huojennuksen rajaaminen elinaikaisiin järjestelyihin myös vähentää kuolinpesien metsäomistusten kasvua, toisin kuin perintö- ja lahjaverohuojennus, koska erillisenä verovelvollisena verotettava kuolinpesä ei voi hyödyntää osakkaansa vähennysoikeutta.

Esityksen mukaan verovuonna käyttämättä jäänyt vähennys voitaisiin vähentää myöhempinä vuosina. Vähennys olisi kuitenkin käytettävä viimeistään viidentenätoista verovuonna lahjoitusvuoden jälkeen. MTK:n näkemyksen mukaan tämä rajaus saattaa johtaa epärationaaliseen käyttäytymiseen metsätalouden harjoittamisessa ja hakkuiden määrässä. MTK esittää pohdittavaksi, ettei vähennyksen käyttöaikaa rajattaisi olleenkaan. Menettely olisi tällöin symmetrinen metsävähennyksen kanssa.

Hallituksen esityksen mukaan veroedun menettää, jos verovelvollinen luovuttaa vähintään 10 prosentin suuruisen osan lahjaksi saatujen metsäkiinteistöjenpinta-alasta 15 vuoden kuluessa lahjoituksesta. MTK:n näkemyksen mukaan tämä säädös on perusteltu spekulatiivisten toimien torjumiseksi.

Helsingissä lokakuun 14. päivänä 2016

Juha Hakkarainen
Metsäjohtaja